

SOCIETÀ DI SAN FRANCESCO DI SALES
SEDE CENTRALE SALESIANA
Via Marsala, 42 - 00185 Roma

STRENNA 2026

„TEGYETEK MEG MINDENT, AMIT CSAK MOND!”
Hívők, akik szabadok a szolgálatra

Don Fabio Attard
A Szalézi Család rendfőnöke
Don Bosco 11. utóda

Commento alla STRENNA 2026

«FATE QUELLO CHE VI DIRÀ» Credenti, liberi per servire

di Don Fabio Attard

Rettor Maggiore della Congregazione Salesiana

11° successore di Don Bosco

Layout | Settore Comunicazione Sociale - Pierluigi Lanotte

Foto | Renato Ricci | *renx94@gmail.com*

Stampa | GIANNINI PRESSSERVICE NOLA - (NA)

Sede Centrale Salesiana

Via Marsala, 42 – 00185 Roma

Edizione - Dicembre 2025

Uso Interno

Forditotta Dr. Vitális Gábor SDB

Don Bosco Szalézi Társasága

Budapest, 2026

Belső használatra

TARTALOM

STRENNA 2026

“TEGYETEK MEG MINDENT AMIT MOND!”

Hívők, akik szabadok a szolgálatra

Bevezetés

- a. Jézus első jele egy „bejárati kapu” 8 14
- b. Isten végleges belépése a történelembe 16
- c. Jézus megnyitja a szeretetkapcsolatot, a jóság és a bőség szövetségét 17

- **1. ODAFIGYELNI – Az idők jeleinek elfogadása** 19
- a. Mária nem „közömbös” vendég volt 20
- b. A kihívásokat és a nehézségeket fel kell ismerni és szembe kell velük nézni, nem félretenni 22
- c. A történelem Isten tetteit feltáró kincsesláda 23
- d. Meghívás az elmélkedésre 27

- **2. HALLGATNI – A Krisztusba vetett hit szilárd alapján** 29
- a. Az eseményeket Krisztus fényében kell olvasni és megélni 30
- b. Isten akarata az általunk megélt eseményekből bontakozik ki 32
- c. Az Ige által táplált és megvilágított folyamat 33
- d. Meghívás az elmélkedésre 37

3. DÖNTENI – A meghívás szabadságban való megélése	39
a. Szabadon hallgatni teljes bizalommal	40
b. Minden cselekvés csak a szóban...	42
c. A meghatározó kultúrához igazodó hit veszélye	43
d. Meghívás az elmélkedésre	47
4. CSELEKEDNI – Teljes nagylelkűséggel szolgálni	49
a. Szabad szolgálat a Krisztusba vetett hit szilárd alapján	50
b. Munkatársak Isten tervében a fiatalokért	52
c. A hit merészsége	55
d. Meghívás az elmélkedésre	59
5. 150 év – Szalézi Munkatársak: folytatódik Don Bosco prófétai álma	62
6. Néhány pasztorális javaslat	71
1. „Tegyetek meg mindent, amit csak mond!”: a személyes meghallgatás pedagógiája felé	71
2. Mária Kánában: hiteles szabadságra nevel	72
3. Az idők jeleinek olvasása a fiatalokkal	72
4. Dönteni: a keresztény szabadság, mint a hivatás válasza	73
5. A Szalézi Munkatársak 150 éve: egy aktuális javaslat	74
Befejezés	75

A 2026. ÉVI STRENNÁ KOMMENTÁRA

*Kedves Rendtársak,
Segítő Szűz Mária Leányai,
a Szalézi Család valamennyi tagja,
Fiatalok!*

A STRENNÁ minden évben alkalmat és lehetőséget kínál a Szalézi Család valamennyi csoportja számára, hogy egy meghatározott témára figyeljenek, és együtt osszák meg és éljék meg az imádás és az elmélkedés intenzív pillanatait, valamint a meghallgatás és a rendtársi közösség alkalmait. Ez kívánság és egyben remény, hogy minden egyes csoport – és azon belül az egyes emberek – lelki táplálékot találjanak az úthoz, valamint támogatást saját nevelő-lelkipásztori és személyes életútjukhoz.

BEVEZETÉS

A tavaly bennünket kísérő STRENNA, amely a **remény** jubileumi témája köré épült, mindannyiunk számára lehetőséget kínált arra, hogy Krisztus misztériumára, mint a világosság forrására tekintsünk, amely segít bennünket a jelen pillanatban Isten csodáit szemlélni. Olyan pillanatokat éltünk át, amelyek megerősítettek bennünket abban a hitben, amit az Úr még fel akar tární számunkra, és megtapasztaltuk a reményt a „**már**” erejeként és a „**még nem**” bátorságaként. Ugyancsak szemléltük azt is, hogy Don Bosco esetében miként segítette és tartotta meg őt a remény ereje Isten tervének felfedezésében és annak gyakorlati megvalósítására vezető útján.

Százötven évvel ezelőtt a remény volt Don Bosco lelkipásztori szívének mozgatórugója, egy olyan szívé, amely képes volt felismerni az idők jeleit, és amely az Istenbe vetett hitből merített erőt, amikor a világra tekintett. Az első szalézi missziós küldés százötvenedik évfordulójáról való megemlékezés nem csak egy kerek évforduló ünneplését kívánta jelenteni. E történelmi esemény felidézésekor azt is szemléltük, miként talált Isten Lelke Don Boscóban nyitott és készséges szívre.

Don Bosco válasza olyan válasz volt, amely képesnek bizonyult meghaladni az élet szűk, önmagába zárkózó és önreferenciális szemléletét.

Don Bosco Torinóban élt, szíve és gondolkodása azonban az egész világot átölelte. Miután Isten tervét felismerte, reménye azon a bizo-

nyosságon alapult, hogy nincs más út, mint az ő akaratát mindvégig követni. Amikor a reményt, mint teológiai erényt szemléljük, amely életét áthatotta, felsejlik előttünk mindaz, amit már első tanítványai is megéreztek, és később meg is fogalmaztak: Don Bosco a hit embere, Don Bosco hívő, „Don Bosco Istennel” van.

Az idei év Strenna témájaként a **hitet** szeretném fölajánlani. Ez a téma fokozatosan, ugyanakkor világosan bontakozott ki akkor, amikor 2025 júniusának elején a Szalézi Család különböző csoportjai a Világkonzultáció alkalmával találkoztak. A megosztott reflexiók a **hit** témájára mutattak rá: nem csupán a remény természetes folytatásaként, hanem annak „alapjaként” is. Ha a remény ereje a hitre épül, akkor az igazán reménnyel teli élet egy mélyebb és hitelesebb hitbeli kapcsolathoz vezet vissza Jézussal, az Atya Fiával, aki értünk emberré lett, és aki a Lélek ereje által ma is jelen van közöttünk. Így tehát az egész Szalézi Család hitében való zárandoklatról lesz szó: együtt a megújulásért, együtt azért, hogy a világban keresztényként (és szaléziként) éljünk.

Első enciklikájában, a ¹**Lumen fidei**ben Ferenc pápa ezzel kapcsolatban több, kifejezetten találó szempontot kínál. Mindenekelőtt a hit témájának általános bevezetéseként meghív bennünket arra, hogy változtassunk látásmódunkon: a hitet nem teológiailag távoli valóságként mutatja be, hanem mint **„felfedezésre váró világosságot”**. Hinni, hitből élni azt jelenti, hogy a világosságban akarunk járni. A hit tehát az az

¹ Ferenc pápa: Lumen fidei, 2013.

alap, amellyel rendelkezünk, és az az út, amelyre rálépünk, mert valóban szépen és egészségesen akarjuk élni az életet. A hit tehát az alap, amellyel rendelkezünk, és az út, amelyre rálépünk, mert valóban szépen és egészségesen akarjuk élni az életet. A hit elfogadása annak a mély váagnak a kifejezése, hogy a világosságban akarunk élni, elutasítva a sötétségben, az ürességben és az értelmetlenségben való életet. Ferenc pápa így ír erről: „Ezért sürgősen **vissza kell nyernünk a hit sajátos világosságát**, mert ha a hit lángja kialszik, végül az összes többi fény is elveszíti erejét. A hit világosságának az a sajátossága, hogy képes megvilágítani a teljes emberi létet” (4. pont).

Ez az első meghívás közvetlenül megszólít bennünket, amikor felismerjük, hogy küldetésünk a hit és a hitben való nevelés. Azonnal kirajzolódik egy nagyon is nyilvánvaló kihívás: hogyan tudjuk ezt megvalósítani, ha ez a világosságforrás bennünk fokozatosan kialszik? Hogyan maradhatnánk nyugodtak, amikor tudatosan bennünk, hogy a szívünkben kialakuló világosság hosszú távon azt jelenti, hogy a fiatalokat és mindazokat, akiket kísérvük a legsűrűbb sötétségben hagyjuk?

Ezenfelül ez a világosság **bizonyos sajátosságokkal** rendelkezik, amelyeket meg kell neveznünk. Olyan sajátosságok ezek, amelyek a hit útján megélt kemény és nehéz időszakokban nélkülözhetetlen kapaszkodóként jelennek meg.

Mindenekelőtt, erejénél fogva a hit világossága „**nem származhat önmagunkból**; (hanem) más forrásból, Istentől kell fakadnia” (4. pont).

Valójában nem emberi, intelligens és szakmailag kifogástalan dolgokról van szó, hanem ennél sokkal többről. Ezért ez a világosság nem a miénk, hanem nekünk adományozott.

Van egy második szempont is, amely ennek a rendkívüli isteni ingyenességnek a gyümölcse, és amelyet Ferenc pápa egyszerre mély és gyengéd kifejezésekkel ír le: **„A hit az élő Istennel való találkozásból fakad**, aki hív bennünket és feltárja előttünk szeretetét; a bennünket megelőző szeretetet, amelyre támaszkodhatunk, ha szilárd alapokra akarjuk építeni az életünket.” A hit nem termék. Nem annyira az „Istennel való találkozásból” születik, hanem az „Istennel való találkozásban”. Olyan találkozás ez, amelyet a teljes szabadság kifejezéseként kell megélnünk, és mint folyamatos forrást, amely világosságával táplál bennünket.

Ez a rövid bevezetés máris lefekteti azokat az alapokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a hit témáját **egy kapcsolati dinamika** keretébe helyezzük. Ez a dinamika sajátosan jellemző szalézi karizmánkra. A Jézussal, Isten Fiával való találkozásban megélt hit – az ő Lelkének ereje által – cselekedeteink gerincét alkotja. E hármass isteni energián keresztül mi magunk vagyunk első kedvezményezettjei annak az ajándéknak, amely alakot és értelmet ad mindannak, akik vagyunk, és ebből következően mindannak is, amit teszünk és amit a fiatalok üdvösségéért felkínálunk.

„TEGYETEK MEG MINDENT, AMIT CSAK MOND!”

Hívők, akik szabadok a szolgálatra

Engedjük, hogy ebben az évben egy mondat vezessen bennünket János evangéliumából, amelyet Mária mond ki magának az evangéliumnak az elején. Egy olyan esküvői ünnepen, amely szépnek indult, de aztán nehézség támadt: elfogyott a bor. Amikor az ünnep kudarcba fulladhat, Mária szívéből fakadó reakciót látunk: közbe kell lépni. Amit Mária tesz, az mindössze annyi, hogy a valós helyzetet Jézus elé tárja. Ám az ő órája, Jézus órája, még nem jött el. Mária, a gondoskodó édesanya, nagy belső nyugalommal arra hívja a szolgákat, hogy csak arra figyeljenek, amit Jézus mond majd nekik, az ő „órájának” idején.

Ebben az évben azt javaslom, hogy fogadjuk el Mária meghívását, ugyanazzal a készséges és szabad lelkülettel, amelyet a szolgákban látunk. Nekünk is, a Szalézi Család valamelyik csoportjának tagjaiként, emlékeznünk kell választásunk és identitásunk igazságára: szolgák vagyunk, csupán szolgák. És Mária ma nekünk is ezt mondja: *„Tegyetek meg mindent, amit csak mond!”* Bármilyen is mondjon nekünk Jézus, azt egyszerűen el kell fogadnunk, vállalnunk kell és meg kell élnünk, *ha és de nélkül*.

Mindegyiktek, kedves testvéreim, arra hívom, hogy miután megtapasztaltuk a remény erejét, azt a „reményt, amely nem csal meg”,

engedjük, hogy Mária szavai eljussanak a szívünkhöz, és tekintetünket és figyelmünket Jézus felé fordítsuk, arra, amit majd mond nekünk, annak tudatában és örömében, hogy szolgálak vagyunk.

Azt akarjuk, hogy ugyanaz a hit tartson meg bennünket. Ez a hit segít abban, hogy színültig megtöltsük a korsókat, és hogy a borra változtatott vizet elvigyük mindennapi életünk valóságába, amelyet másokkal együtt élünk meg. Sokan közölünk nehéz környezetekben, válsághelyzetekben szolgálunk, gyakran az első vonalban. Ezért felismerjük a gyenge, sőt olykor hiányzó hit veszélyét, valamint ennek drámai következményeit, amikor nem tudjuk megosztani a jóságot, az empátia és a szeretet „borát”.

Evangelium Szent János szerint (2, 1-11)

¹Harmadnap menyegzőt tartottak a galileai Kánában, amelyen Jézus anyja is ott volt. ²Jézust is meghívták a menyegzőre, tanítványaival együtt. ³Amikor fogytán volt a bor, Jézus anyja megjegyezte: „Nincs több boruk.” ⁴Jézus azt felelte: „Mit akarsz tőlem, asszony! Még nem jött el az én óráim.” ⁵Erre anyja szólt a szolgálknak: „Tegyetek meg mindent, amit csak mond!” ⁶Volt ott hat kőorsó a zsidóknál szokásos tisztálkodás céljára, mindegyik két-három mérős. ⁷Jézus szólt nekik: „Töltsétek meg a korsókat vízzel!” Meg is töltötték azokat színültig. ⁸Ekkor azt mondta nekik: „Most merítsetek belőle, és vigyétek oda a násznagynak.” Odavitték. ⁹Amikor a násznagy megízlelte a borra vált vizet, nem tudta honnan való – a szolgálak azonban, akik a vizet merítették, tudták –,

hívatta a násznagy a vőlegényt,¹⁰s szemére vetette: „Először mindenki a jó bort adja, s csak amikor már megittasodtak, akkor az alábbvalót. Te meg mostanig tartogattad a jó bort.”¹¹Ezzel kezdte meg Jézus csodajeleit a galileai Kánában. Kinyilatkoztatta dicsőségét, s tanítványai hittek benne.

Lépünk be annak a szakasznak a lényegébe, amely a STRENNNA címét ihlette, mégpedig Jézus első „jelének” elmélkedésén keresztül, amelyet Galileai Kánában vitt végbe, amint azt János elbeszéli (2,1–11).

Három rövid bevezető reflexió kínálja számunkra azt a „hermeneutikai” kulcsot, amely jelentéssel ruházza fel ezt a szakaszt személyes és közösségi tapasztalatunk számára.

a. Jézus első jele egy 'bejárati kapu'

Egyik katekézisében Ferenc pápa nagyon szemléletes képpel kommentálja ezt a szakaszt. Azt mondja, hogy Jézus első jele „*egyfajta bejárati kapu*, amelybe olyan szavak és kifejezések vannak bevésve, amelyek megvilágítják Krisztus egész misztériumát, és megnyitják a tanítványok szívét a hitre”.² Jézus első jele nem egy csodálni való látvány, hanem minden hívő szívéhez szóló meghívás. E jelben azokra a magatartásokra kapunk meghívást, amelyek lehetővé teszik, hogy elfogadjuk a belé vetett hit javaslatát, amint azt a szakasz

²Joseph Ratzinger-XVI. Benedek: A názáreti Jézus,

végén is olvassuk: „tanítványai hittek benne” (11.v). Ez az első kánai jel azonnal elvezet Jézus üzenetének lényegéhez: meghívás arra, hogy egész létünket az ő szavára bizzuk. „Kána” ma az az otthon, ahol élünk; az a mű, ahol küldetésünket megvalósítjuk; az a fiatalokból, pedagógusokból és szülőkből álló közösség, amelyet kísé-
rünk. Mi vagyunk a szolgák és a tanítványok ezekben a konkrét és mindennapi élethelyzetekben.

Ahogy Kánában, úgy Mária mai is alapvető és meghatározó küldetést tölt be ebben a folyamatban. Ő az, aki velünk együtt haladva arra hív bennünket, hogy megtegyük a hit lépését: egy szabadon vállalt hitét, amely képessé tesz bennünket arra, hogy hiteles szolgák legyünk. Ez a *hitből, szabadságból és szolgálatból* álló folyamat ugyanaz, amelyet Don Bosco egész élete során megélt. Don Bosco is, már kilencéves kori álmától kezdve, Máriát Anyjaként és Mesterként ismerte fel, aki hitében támogatta, és bátorságot adott neki ahhoz, hogy szabad szolgája legyen a fiataloknak azon a területen, amelyet ő mutatott meg számára.

b. Isten végleges belépése a történelembe

A második elmélkedési szempontot XVI. Benedek pápa kínálja, kiindulva azokból a szavakból, amelyek ezt az első jelet bevezetik: „*harmadnap menyegzőt tartottak a galileai Kánában*” (1.v.)

A *Názáreti Jézus* című könyvében XVI. Benedek pápa azt mondja, hogy itt *Isten kinyilatkozó misztériumának szívében találjuk magunkat. Az időbeli meghatározás Isten egész történelmi cselekvésének szimbóluma.* A „harmadik nap” annak az üdvösségtörténeti beteljesedésnek elővételezését közvetíti, amely Krisztus feltámadásában, a harmadik napon valósul meg. Ebben a pontos pillanatban – mondja a pápa – *„megtörténik Isten végleges belépése a földre”*.³

Kána olyan hely, amely alázatos és rejtett módon hordozza Isten emberiség iránti szeretet-tervének beteljesedését. Kána minden olyan helyet jelent, ahová küldetést kapunk: olyan tér, ahol Isten továbbra is jelenvalóvá válik azok által, akik meghallgatják az ő szavát, hisznek benne és megélik azt.

Ez az elmélkedés valóban nagy horderejű számunkra. Ha „Kána” minden olyan hely, ahol élünk, akkor mi vagyunk azok, akiket az Úr meghív, hogy jelei és hordozói legyünk az ő szeretetének a fiatalok és az egész emberiség számára. Természetesen nem tölünk függ Isten „belépése a földre”, de megadatik számunkra a lehetőség, hogy elősegítsük azt, mint ingyen kapott és szabadon elfogadott ajándékot. Minden nagylelkűen megélt cselekedetünk részesedik Istennek ebben a tervében... ugyanakkor minden ellenállásunk vagy elutasításunk azt a kockázatot hordozza, hogy megtagadjuk másoktól azt a „jó bort”.

³ Joseph Ratzinger-XVI. Benedek: A názáreti Jézus, Szent István Társulat, 2011.

c. Jézus megnyitja a szeretetkapcsolatot, a jóság és a bőség szövetségét

A harmadik bevezető szempontot is XVI. Benedek pápától merítjük: a „menyegzői” ünnep közege az a leginkább megfelelő dimenzió, amely Isten és az egész emberiség kapcsolatát jellemzi, vagyis a menyegzői szövetség legteljesebb formája.⁴

Valójában felismerjük, hogy Jézus nem egyszerűen egy üzenetet kíván hátra hagyni számunkra. Ezzel az első jellel *Jézus azt készül elindítani, ami egy szeretetkapcsolat, a jóság és a bőség szövetsége*. Jézus arra hív bennünket, hogy lépjünk be egy élő és éltető kapcsolatba. Vele egy szent térben élünk, ahol mindenekelőtt felismerhetjük, hogy szeretve vagyunk. Ebben a szeretetkapcsolatban pozitív módon kihívást kapunk és bátorítást nyerünk arra, hogy kövessük őt. Felismerve, hogy mindig annak a „jó bornak” a keresésében létezünk, amely soha nem fog el, az egyetlen út, amelyet járnunk kell az, amelyet Mária mutat meg: *„Tegyetek meg mindent, amit csak mond!”* A menyegzői ünnep egyrészt megnyit egy új valóságot, másrészt pecsétet helyez az új és örök szövetségre.

Mondhatjuk, hogy a kánai tapasztalat egy valódi „anyaméh”, amelyben Isten hűsége jön elénk, és beteljesíti, teljességre vezet az ember szeretetkeresését. Ez azt jelenti, hogy amikor eljön az óra,

⁴ Idem.

Jézus felajánlására engedelmességgel válaszolunk (ob-audire), a hit meghallgatásával, hűségesen megélve azt.

A lakoma így válik oltárrá, amely bőségesen osztja az Ige új borát. Nagylelkű osztás ez, a szabadságban megélt hit gyümölcse. Mária meghívását követve ez a Jézus szavától megvilágított élet a szolgálat formájában valósul meg mindenki javára a szív teljes készségével.

A kánai menyegző evangéliumi szakaszának fényében számos kihívás bontakozik ki, amelyet az idei STRENNA közvetít számunkra. Meggyőződése, hogy a Szalézi Család minden egyes tagja meghívást kapott arra, hogy saját karizmáját teljesebben élje meg, és ebben az evangéliumi részben további ösztönzéseket találjon, hogy a fiatalok javára, valamint mindazok szolgálatára élje küldetését, akik osztoznak a szalézi küldetésben. Sőt, mindez arra is irányul, hogy a világ különböző részein élő sok ember szolgálatába álljunk, akikhez az Úr arra küld bennünket, hogy elvigyük a remény borát és a közösség örömet.

1. ODAFIGYELNI – Az idők jeleinek elfogadása

Az első hívás, amelyet megfontolásra és elfogadásra kérek tőletek, Mária hozzáállásával kapcsolatos: **az asszony, aki figyelmes volt mindenre, ami körülötte történt.** Az evangélium mindössze ennyit mond: *„Harmadnap menyegzőt tartottak a galileai Kánában, amelyen Jézus anyja is ott volt”* (1.v.). Az evangélium nem közöl további részleteket. Amikor azonban ezt a néhány szót meghalljuk, és összekapcsoljuk Mária reakciójával, akkor kezd kibontakozni előttünk Mária szívének néhány jelentős vonása.

a. Mária nem „közömbös” vendég volt

Ő figyelmesen és élénken követett mindent, ami körülötte történt. Kémszerűen, de mély jelentéstartalommal élve mondhatjuk, hogy **Mária magához ölelte annak az időnek és történetnek a valóságát,** akik őt meghívták menyegzős ünnepükre. Mária nyugodtan érezhette volna úgy, hogy nem kell beavatkoznia, még akkor sem, ha sejtette a bor hiányának szomorú következményét. Ő azonban azt választotta, hogy nem marad közömbös.

Itt van egy első szempont, amelyről nekünk – mint Jézus követőinek – el kell gondolkodnunk: mennyire érezzük magunkat érintettnek a történelem eseményeiben, amelyeket átélünk a helyen, ahol élünk? Milyen álláspontra helyezkedünk, amikor dönthetünk úgy is, hogy távol maradunk, mondván: *„ehhez nekem nincs közöm”,*

„ez nem az én felelősségem”? Annak fényében, amit Mária tett, a bennünket körülvevő kihívásokkal szemben érezzük magunkat mélyen és személyesen megszólítottak! Az anonimitás és a közöny kultúrájában ismerjük fel, hogy mi magunk is annak a veszélyében élünk, hogy döntéseinket a „politikailag korrekt” logikája szerint hozzuk meg.

Az idő és a történelem magunkhoz ölelése, mint egzisztenciális magatartás követelményeket támaszt felénk, amelyeket csak a Krisztusba vetett hit fényében tudunk felismerni és vállalni.

A nevelő-lelkipásztori területen Mária választása számunkra egyszerre erőteljes és szelíd figyelmeztetés, hogy ne essünk abba a közönybe, amely nemcsak mentegeti a dolgokat, hanem passzívan és közvetve még elő is segíti azokat. Hányszor találkozunk még az úgynevezett „egyházi” emberek között is olyanokkal, akik a menekültek, a szegények, a kiszolgáltatottak drámájával szemben visszahúzódnak a saját kényelmes jólétükbe, és csupán zavaró tényezőként vagy feleslegesként⁵ tekintenek rájuk?

⁵ Fordítói megjegyzés (F.m.): lo scarto – egyszerre jelent selejtet, kitaszítottat, eldobhatót, értéktelent, vagyis emberre vonatkozó kifejezésként felesleges személyt. Ferenc pápa gyakran használta ezt a kifejezést.

b. A kihívásokat és a nehézségeket fel kell ismerni és szembe kell velük nézni, nem félretenni

Mária így tett Kánában. Hányszor fordul elő velünk, hogy váratlan nehéz helyzetekkel szembesülve – ahelyett, hogy a belső nyugalom és az apostoli szenvedély erejével néznénk szembe ezekkel a helyzetekkel – inkább eltávolodunk azoktól, és túl könnyen igazoljuk magunkat! Az a veszély fenyeget, hogy ez a lelkipásztori tehetetlenség fokozatosan még közöttünk is „kultúrává” válik. Várjuk – sőt erőteljesen kérjük –, hogy mások tegyék meg a maguk részét, olykor rájuk hárítjuk a felelősséget, és így azzal áltatjuk magunkat, hogy elaltatjuk lelkiismeretünket, mintha nekünk nem lenne mit adnunk, vagy nem lennénk érintettek.

Amikor a szegény kopogtat az ajtón, nem tehetjük meg, hogy úgy teszünk, mintha semmi sem történt volna. Atyánk és mesterünk, Don Bosco számára a válasz nem az eszközök mérlegeléséből fakadt, hanem szívének készségességéből, amely összhangban volt kora fiataljaival. Kezdetből fogva az a vágy mozgatta, hogy kapcsolatba lépjen velük, a szegényekkel és a szükségét szenvedőkkel valós helyzetükben. Nagyon ügyeljünk arra, hogy ne sodródjunk bele a megszentelt és lelkipásztori élet olyan szemléletébe, amelyet erősen meghatároz egy nagypolgári⁶ és szelektív mentalitás. A szegényt nem mi választjuk, hanem a Gondviselés küldi őt hozzánk.

⁶ F.m.: mentalità borghese – itt kényelmesség és megalkuvás felé sodródást is jelent. Így is fordítható: „Néhány helyen a polgáriasság és az alkalmazkodás felé sodródás figyelhető

A szegény fiatalok befogadása, és minden tőlünk telhető megtétele értük, olyan meghívás, amelyet komolyan kell vennünk.

c. A történelem Isten tetteit feltáró kincsesláda

A harmadik gondolat, amelyet Mária cselekedeteiből meríthetünk, az a tudat, hogy a kicsiny és alázkodó pillanatokban, ha nagylelkűen éljük meg őket, a történelem Isten tetteit feltáró kincsesládává válik. Egy egyszerű anyai figyelem, a szolgálkhoz intézett sürgető meghívás előkészíti Jézus órájának, első jelének a színterét. Menyire meg tud lepni bennünket az Úr, amikor figyelmesek vagyunk az emberi lét apró részleteire, különösen a szegények és a rászoruló körében! Hány élet tapasztalta meg Isten irgalmának balzsamát nevelők és nevelőnők figyelmes gesztusai által, akik anyai jószággal mosolyt, bátorító szót ajándékoztak az ítélkező tekintetek vagy megalázó szavak helyett!

Don Bosco egész tapasztalata azt közvetíti számunkra, hogy „az udvar” – a fizikai és az átvitt értelemben vett egyaránt – az a hely, ahol Isten jószágának kinyilatkoztatása megvalósul. A szeretetteljes lelkületet akkor közvetítjük, amikor derűsen megéljük azt, és jelen vagyunk a fiatalok között és értük; így ők elismertnek, megbecsültnek és szeretettnek érzik magukat. A közösséget pedig az együttműködőinkkel kialakított kapcsolatokban építjük, amikor azt az „öt

meg, ami annak az evangéliumi radikalitásnak a gyengülését jelzi, amely hivatásunk megkülönböztető jegye kellene, hogy legyen.” (v.ö. CG 29, 12.p)

percet” kéri tőlünk, hogy meghallgassuk őket. A lelkipásztori és nevelői bölcsesség a mindennapi gesztusokon keresztül valósul meg, nyitott, készséges, figyelmes és szeretettel teli szívvel megélve.

Érdemes itt megemlíteni egy, a jelenlegi helyzetre különösen aktuális gondolatot, amelyet Dominic Veliath szalézi rendtárs fogalmazott meg Dél-Ázsia helyzetéről.⁷ Így ír:

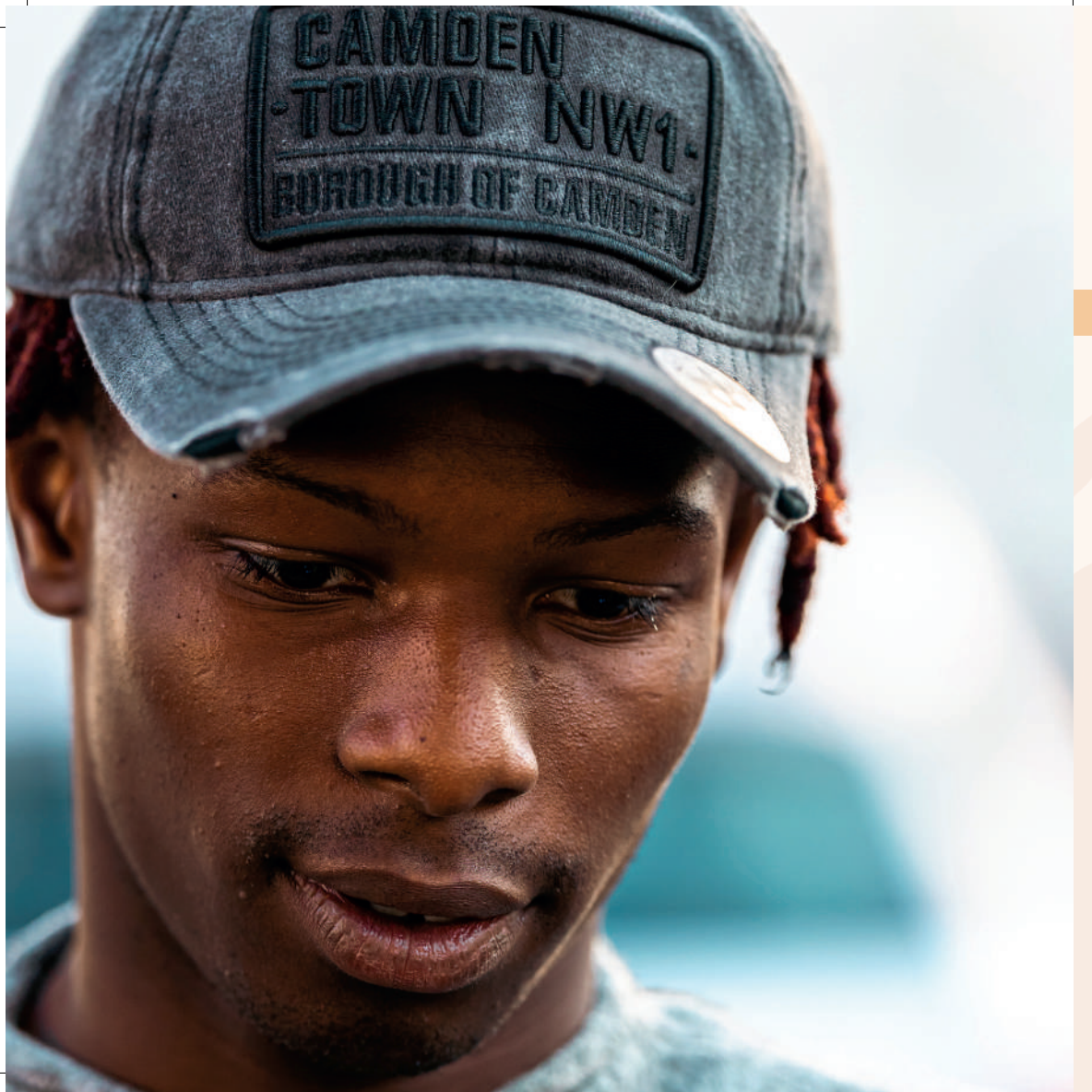
A szalézi karizma még mindig zárandokúton van. Minden zárandoklat bizonyos mértékű kockázattal jár; olykor azzal a kihívással találjuk szembe magunkat, hogy olyan útra merészkedünk, amely még feltáratlannak tűnik. Ebben az összefüggésben minden szalézi – a dél-ázsiai kontextusban élő is –, Isten Lelkének állandó jelenlétében bízva, a szalézi karizmában gyökerezve és a teljes Szalézi Kongregációval rendtársi közösségben, arra kap meghívást, hogy folytassa útját azzal a bizalommal, amelyet Antonio Machado költő oly élesen fogalmazott meg versében, a Caminante no hay camino-ban: „Vándor, nincs út; az út járás közben születik.”⁸

⁷ Dominic VELIATH, “Encounter of the Salesian Charism. South Asian Context”, in, Journal of Salesian Studies, July–December 2015, Vol.16, n.2, pp.189-207; cfr. https://www.salesian.online/wp-content/uploads/2020/03/JSS_16_N_2_Encounter_of_the_Salesian_Charism_with_the_Southern_Asian_Context-Dominic_Veliath1.pdf

⁸ Idem, p.207. Az eredeti angolul: The Salesian charism is still on a pilgrimage. Every pilgrimage involves a certain amount of risk; at times one is challenged to venture along what may seem as yet an uncharted course. It is in this setting that every Salesian, including the Salesian in the South Asian context, confident in the abiding presence of the

Mária, az **az asszony, aki figyelmes volt arra, ami körülötte történt**, meghív bennünket, hogy ne maradjunk távol, és ne legyünk közömbösek azok szükségletei iránt, akiknek kísérésére az Úr hív bennünket.

Spirit of God, rooted in the Salesian charism and in fraternal communion with the Salesian congregation at large, is called to continue his journey with a little of that trust which has so insightfully been described by the poet Antonio Machado in his poem Antonio Machado in his poem Caminante no hay Camino: "Wayfarer! There is no way. The way is made by walking".

Meghívás az elmélkedésre

- Közösségként és csoportokként tegyük föl magunknak a kérdést, vannak-e olyan tereink és alkalmaink, ahol együtt reflektálunk a bennünket körülvevő szegénységekre.
- Kérdezzük meg magunktól, vajon életstílusunk valóban hiteles tanúságtétel-e mindazok számára, akik ismernek bennünket, és akiknek szolgálunk, olykor testben és lélekben valóban szegény emberek számára.
- Kérdezzük meg, vajon a szegények számok és egy ideológia vagy lelkipásztori stratégia tárgyai-e számunkra, avagy szolgáljuk-e őket a rendelkezésünkre álló eszközökkel. Mennyire vagyunk nagylelkűek a mi „öt kenyérünkkel és két halunkkal”?

hallengatni

2. HALLGATNI – A Krisztusba vetett hit szilárd alapján

Mária, aki figyelmes volt arra, ami körülötte történt, ezt mondja a szolgáknak: „*Tegyetek meg mindent, amit csak mond!*” (5.v.) A meghívás világos és egyszerű, ugyanakkor jól tudjuk, hogy nagyon is feladatteljes. Nem pusztán arról van szó, hogy felismerjük az eseményeket sürgető helyzetükkel és szükségleteikkel együtt, hanem arról is, hogy a Krisztusba vetett hit fényében olvassuk őket. Legtöbbször az események értelmezését jól végezzük, szakmailag és hozzáértően, általában alapos és pontos elemzésekkel, egy – mondhatni – „horizontális” szinten. Számkra azonban, akik Jézust követjük, ez a szint – amely soha nem hiányozhat – feltétlenül kiegészítendő a „vertikális” szinttel. Milyen könnyen megesik, hogy a különféle vészhelyzetekre válaszolva a szegények és a rászorulókat érdekében végzett lázas tevékenység útjára lépünk, és hosszabb távon sokszor belesodródunk az aktivizmus örvényébe, amely nem hagy időt arra, hogy meglássuk azok arcát, akiket szolgálni szeretnénk, és még annak arcát sem, aki a nevében való szolgálatra hívott meg bennünket!

a. Az eseményeket Krisztus fényében kell olvasni és megélni

Mária olyan választ ad, amely minden bizonnyal megoldást jelent a váratlan nehézségre, de egyértelmű utasítással: „*Tegyetek meg mindent, amit csak mond!*” A hangsúly elsődlegesen nem azon van, hogy mit kell tenni, hanem azon, Aki megmondja, mit kell tenni! Az eseményeket Krisztus fényében kell olvasnunk és vállalnunk. Ez visszautasíthatatlan

iránymutatás, ugyanakkor valódi erőforrás is a hívő számára. A szegénység különböző formáira többféleképpen lehet válaszolni. A hívő ezt az utat választja: Jézus Igéjéből (Szavából) kiindulva cselekszik. A Krisztusban hívő számára érvényes mindaz, amit a szeretet számos szentje életével és tanúságtételével közvetített. Ugyanezt adta tovább világosan atyánk, Don Bosco is: cselekedjünk Jézus nevében.

Számunkra nagyon fontos, hogy az első szaléziak milyen emléket őriztek Don Bosco alakjáról, különösen annak legmélyebb spirituális és misztikus vonatkozásait illetően. A Szalézi Alapszabályok egyik, mégpedig a 10. cikkelyében, amely a szalézi lelkiségről szóló rész elején áll, annak a meghívásnak az összefoglalását találjuk, amelyet Don Bosco hitelesen megélt:

A.10: Don Bosco, isteni sugallatra, egészen eredeti életstílust és cselekvési módot valósított meg és hagyott ránk: a szalézi lelkiséget.

Ennek középpontja és foglalata a lelkipásztori szeretet. Jellemzője a fiatalos alkotóvágy, amely elemi erővel mutatkozott meg Alapítónkban és Társaságunk kialakulásában: olyan apostoli lendület ez, amely arra űz bennünket, hogy lelkeket keressünk és egyedül Istennek szolgáljunk.

b. Isten akarata az általunk megélt eseményekből bontakozik ki

Ebben a Krisztusban gyökerező dinamikában bontakozik ki egy olyan tapasztalat, amely fokozatosan feltárja előttünk Isten tervét. Isten akarata belülről válik láthatóvá, abból az együttműködésből, amellyel azokat az eseményeket éljük, amelyeket Őbenne és miatta tapasztalunk meg. S amikor őszintén az ő tekintetéből kiindulva létezünk és cselekszünk, az élet Ura mindig, a legváratlanabb módon lép meg bennünket. Hinni tehát nem olyan döntés, amely sikereket és diadalokat biztosít; hinni annyit jelent, mint rábízni magunkat az ő kezére, és növekedni abban a biztos bizonyosságban, amely az isteni gondviselés által vezetett szívből fakad. Ha e radikális döntés helyébe a számítás logikája lép, akkor minden más irányt vesz, amelynek végcélját nem ismerjük. Mária a teljes és ráhagyatkozó bizalom vezetője marad. Így volt akkor, és így folytatódik mindmáig.

Az evangéliumi jelenetben, amelyről elmélkedünk, valójában nem találunk a szolgák részéről semmiféle kételkedő, bizalmatlan vagy akár csak lemondó szót; csupán a teljes és maradéktalan bizalom gesztusait:

Erre anyja szólt a szolgáknak: „Tegyetek meg mindent, amit csak mond!” Volt ott hat kőkorsó a zsidóknál szokásos tisztálkodás céljára, mindegyik két-három mérős. Jézus szólt nekik: „Töltsétek meg a korsókat vízzel!” Meg is töltötték azokat színültig. Ekkor azt mondta nekik: „Most merítsetek belőle, és vigyétek oda a násznagynak.” Odavitték. (5-8.vv.)

Ezek a versek – a szereplők teljes hallgatásában – olyan készséget, azonnali reagálást és nagylelkűséget közvetítenek, amely akár kissé meg is lephet bennünket. De nem! Ez annak a reakciója, aki a meghallgatott Igére fel meri tenni az életét. Ez annak a magatartása, aki valóban hisz. Ez annak a döntése, aki nem kezd kérdéseket feltenni, vagy – ami még rosszabb – feltételeket szabni. Íme a hűséges szolgál!

c. Az Ige által táplált és megvilágított folyamat

Végül ragadjunk meg egy olyan alapvető tényt, amelyet hívóként nem veszíthetünk szem elől: **ez egy olyan folyamat, amely azért működik, mert folyamatosan táplálja és megvilágítja az Ige.** Mindent Isten fényében értelmezni, és akarátát szemlélni azokban az eseményekben, amelyek előttünk bontakoznak ki, nem magától értetődő adottság. Olyan szívet igényel, amely összhangban van a Szó erejével.

Ez olyan szükséglet, amelyet a mi kultúránkban – ahol a hatékonyság gyakran felülírja az eredményességet, és az eredményt fontosabbnak tartjuk, mint a folyamatot – gyakran hajlamosak vagyunk alábecsülni, amikor - akár a legjobb szándékkal - azonnal cselekvésbe kezdünk. Ennek következménye, hogy a viszonyítási pont – az átelmélkedett és szemlélt Ige – egyre inkább meggyöngyül, és idővel akár elvesztegetett időnek is tűnhet.

Hányszor halljuk – még a saját szerzetesi közösségeinkben is, hogy nincs időnk az elmélkedésre, mert teljesen lefoglalnak bennünket a lelkipásztori feladatok? És minél inkább növekednek a kötelezettségek, annál inkább elhanyagoljuk az Igével való barátságot. Ennek sajnálatos

következménye egy olyan önmagába forduló⁹ lelkipásztori gyakorlat, amely éppen a cselekvés és a lelkipásztori elfoglaltságok nevében erősödik meg. Összhangban azzal, amit Ferenc pápa egykor „lelki világságnak” nevezett, mi is egy nagyon hasonló kockázatot hordozunk, a „lelkipásztori világosság” zsákutcáját. Vagyis nagy elkötelezettséggel végezzük Isten ügyét, ám hosszú távon elfelejtjük magát Istent, aki kezdetben a szolgálatára hívott meg bennünket. Micsoda tragédia, amikor – miközben azt hisszük, hogy Istent szolgáljuk a szegényekben – végül elfogadhatóvá tesszük Isten mellőzését.¹⁰ Saját lelkipásztori projektjeinket emeljük bálványokká!

Szeretnék itt felkínálni egy elmélkedést az Ige erejéről és központi szerepéről, a szeretet egy szentjének gondolataiból, akivel sokan közülünk személyesen is találkozunk: Kalkuttai Teréz anya Nővéreihez intézett írásában olyan szavakat fogalmaz meg, amelyek ma is érvényesek számunkra:

Aggodalommal tölt el a gondolat, hogy közületek némelyek még nem találkoztak Jézussal személyesen, szemtől szembe, egyedül vele. Lehet, hogy időt töltötök a kápolnában, de láttátok-e már a lélek szemével azt a szeretetet, amellyel Ő rátok tekint? Valóban ismeritek-e az élő Jézust – nem köny-

⁹ F.m.: autoreferenzialità – önreferenciális, önmagába záródó, öncélú, önmagát igazoló. Itt a legmegfelelőbb fordítás az önmagába forduló kifejezés.

¹⁰ F.m.: finiamo per giustificare la sua stessa irrilevanza – szó szerinti értelemben Isten jelentéktelenné válik, vagyis végül igazolni kezdjük az Ő saját jelentéktelenné válását, végül igazolni kezdjük Isten háttérbe szorítását.

vekből, hanem azzal, hogy vele vagytok a szívetekben? Hallottátok-e már azokat a szerető szavakat, amelyeket hozzátok intéz?... Soha ne mondjatok le erről az intim és mindennapi kapcsolatról Jézussal, mint élő és valóságos személlyel, és ne tekintsétek őt pusztá eszmének. Hogyan telhetne el akár egyetlen nap is úgy, hogy ne halljuk Jézustól ezt: „szeretlek”? Lehetetlen. A lelkünknek éppúgy szüksége van erre, mint a testünknek a lélegzésre. Más-különben az ima elsovad, és az elmélkedés pusztá gondolkodássá silányul. Jézus azt akarja, hogy mindegyikünk meghallgassa Őt, és szóljon hozzá a szív csendjében. Vigyázzatok mindazzal, ami akadályozhatja ezt a személyes kapcsolatot az élő Jézussal.”¹¹

Kalkuttai Szent Teréz meleg hangú meghívása mindazokhoz szól, akik a hitet identitásuk és cselekedeteik forrásává akarják tenni. Hívónek lenni a történelem szívébe állít bennünket, hogy főszereplőként fogadjuk el és Krisztus fényében éljük meg mindazt, ami történik. Csak így – az Ige által táplálva és megerősítve – tapasztalhatjuk meg, miként rajzolódik ki egyre világosabban Isten akarata a szemünk előtt.

¹¹ Abból a levélből, amelyet Kalkuttai Teréz anya a Szeretet Misszionáriusai egész családjához írt a nagyhét idején, 1993. március 25-én, lásd: R. Cantalamessa, La Terza predica d'Avvento, il 19 dicembre 2003: "Conoscete il Gesù vivo?"

Meghívás az elmélkedésre

- Felismerjük-e, mennyire könnyű úgy a szegények szükségleteire válaszolni, illetve nevelő- és lelkipásztori folyamatokat kínálni anélkül, hogy a helyzetet előzetesen emberi és egyben lelki szempontból is értelmeznénk?
- Közösként és csoportokként felismerjük-e annak sürgető szükségességét, hogy legyen bátorságunk „időt pazarolni” az átgondolásra és az imádságra mielőtt cselekednénk? Hiszen a javaslatok értéke valójában azokban a gyökerekben rejlik, amelyek táplálják a fát, hogy jó és maradandó gyümölcsöt teremjen.
- Magunkévá tettük-e valóban, hogy a szegények szolgálata a Krisztussal való találkozásunk következménye, hiszen éppen ők vezetnek el bennünket hozzá, hogy még odaadóbban szolgáljuk őket?
- Tudatosítjuk-e folyamatosan magunkban, hogy a „lelkipásztori világiasság” veszélye végső soron a saját egónkat táplálja, aminek következtében ahelyett, hogy a szegényeket szolgálnánk, végül saját céljainkra használjuk őket?

dönteni

3. DÖNTENI – A meghívás szabadságban való egélése

A kánai „jel” elbeszélése további szempontokat kínál, amelyek még jobban megvilágítják a megélt hit tapasztalatát, és útmutatóként, valamint emlékeztetőként szolgálnak nevelő–lelkipásztori útjaink számára. A szolgák hallgatnak, befogadnak és engedelmeskednek, ahogyan Mária kérte tőlük. Magatartásuk és döntéseik visszhangozzák Jézus egy másik kijelentését, amikor – Lukács evangéliumának egyik jelenetében – „egy asszony a tömegből felkiáltott: *„Boldog az anyaméh, amely téged hordozott, és boldog az emlő, amely téged táplált!”* Erre ő így felelt: *„Hát még azok milyen boldogok, akik hallgatják az Isten szavát, és meg is tartják!”* (Lk 11,27–28).

Íme a döntő fordulat. Fontos és döntő jelentőségű, hogy az emberiség történetéhez tartozónak érezzük magunkat, elfogadva és „olvasva” az idők jeleit; ugyanakkor elengedhetetlen, hogy szilárdan álljunk a Krisztusba vetett hitben. E két magatartás igazsága azonban a legteljesebben akkor mutatkozik meg, amikor az Igét befogadjuk és megéljük. Ekkor bontakozik ki a hit hiteles útja, amelyet egészséges és szilárd növekedés jellemez.

a. Szabadon hallgatni teljes bizalommal

A fordulatot az a szabad meghallgatás hozza el, amelyet teljes bizalom jár át. Az evangéliumi mondatok nagy erejűek, és jelentésük ma is maradéktalanul érvényes.

Jézus szólt nekik: „Töltsétek meg a korsókat vízzel!” Meg is töltötték azokat színültig. Ekkor azt mondta nekik: „Most merítsetek belőle, és vigyétek oda a násznagynak.” Odavitték. (Jn 2,7-8)

Amikor valaki rábízta magát Jézusra, nincs helye semmi másnak. Sőt, az emberi készség még teljesebbé és örömtelibbé válik, készsége-sebbé és nagylelkűbbé. Az evangélium szerzője egy olyan részletre hívja fel a figyelmet, amelyet nevelőként és lekipásztorként nem hagyhatunk figyelmen kívül: „(a korsókat) színültig töltötték” (7.v.). Színültig – túl azon is, ami a korsók amúgy is jelentős űrtartalma volt. Érdekes nagylelkűnek lenni, mindig, „túlcsorduló” nagylelkű-séggel. Amikor Jézus hív, így haladunk tovább: engedelmességben – *ob-audire* –, szabadsággal és mérték nélkül, újra és újra, ahogyan az evangélium folytatása is jelzi: „Ekkor azt mondta nekik: „Most merítsetek belőle, és vigyétek oda a násznagynak.” Odavitték.” (8.v.)

Úgy gondolom, sokan közülünk – gyermekként, fiatalon, de talán felnőttként is – megkaptuk azt az ajándékot, hogy találkozhattunk olyan emberekkel, akik ezeknek a szolgáltnak a nagylelkűségére emlékeztetnek bennünket. Olyan személyekkel, akiket ma is a szívünkben és az emlékezetünkben hordozunk, nem elsősorban azért, amit tettek, hanem a szabad és nagylelkű lelkületért, amelyet továbbadtak nekünk. Biztosan nyomot hagytak bennünk, mert szívüket Jézus jelenléte töltötte be; olyan szívük volt, amelyet az Ige világossága vezetett, és az Eucharisztia táplált.

b. Minden cselekvés csak a szóban – logos-ban – és a Szóból – Logos-ból – nyer értelmet

A szolgákban felismerhetjük mindazt, amit ma tőlünk kér az Úr, ha valóban a teljes emberre kiterjedő növekedést szeretnénk elősegíteni azokban, akiket szolgálunk. Csak akkor leszünk hiteles nevelők és lelkipásztorok, ha minden cselekedetünk értelmét – okát, indítékát, logosát – az Igében (Logos) és az Igéből meríti. Csak a mindennapi élet olyan gyakorlatában, amelyet szavak és tettek szönek át, és amely engedi, hogy az Ige formálja, tudunk túljutni a közöny és az apátia falán, amelyek ma oly elterjedtek. Amikor azt látjuk, hogy hiányzik a remény és az igazi öröm bora, és tehetetlennek érezzük magunkat a mindennapok számos valós kihívásával szemben, kísértésbe esünk, hogy védekezésképpen eltávolodjunk, és csak a minimumot tesszük meg.

Van azonban egy másik lehetőség is, amely evangéliumi és szalézi: „ráhagyatkozni” és „bízni” az ő szavában... Erről tesznek tanúságot a szolgák, erről tesz tanúságot Don Bosco és sok általunk ismert szalézi is, konkrét döntéseikkel, amelyeket mindig megelőzött az életük forrásaira irányuló tudatos és rendszeres figyelem. Ebből a szent és mély térből fakadt minden. Tanítványok és szolgák voltak, akik az életüket másokért és másokkal élve olyan tapasztalattá formálták, amely meghosszabbította Jézussal való kapcsolatukat, az ő Igéjének erejében megélve azt. Nem elvont jámborság vagy érzelmes pietizmus jellemezte őket, hanem az emberi és lelki érettség kifejezése és összegzése: értelmes és bölcs előrelátás, emberi empátia és misztikus lendület. Az *ob-audire* kifejezés tartalmában megélt engedel-

mességükben, amelyet erős és határozott személyiséggel éltek meg, nem látunk gyengeséget, sem passzív belenyugvást. Mondhatjuk, hogy aktív jelenlétüket egy olyan kapcsolati közegben éltek meg, amelyet az egység kegyelme hatott át: mélyen emberi és ugyanakkor mélyen isteni létben. Az engedmességgel egyáltalán nem mondtak le személyiségükről; éppen ellenkezőleg, azon keresztül formálták és érlelték azt. Jézus szavába vetett bizalmuk – akárcsak a szolgáké – ma is új bort kínál, amely új életet nyit meg, számunkra éppúgy, mint fiataljaink számára.

c. A meghatározó kultúrához igazodó hit veszélye

Itt ismerjük fel a meghívást arra, hogy ne engedjünk annak a veszélynek, amely a hitet a domináns kultúrához igazítaná. Küldetésünk prófétai dimenziójának számolnia kell a mai kontextussal, amely „lelűz”: az azonnali, a hasznos és előnyös, az itt és most kielégítő, sőt gyakran a legkényelmesebb felé. Jézus szavát a szolgák akár pusztán emberi módon is, „kezelhették” volna, teljesen érthető és „ésszerű” bizalmatlansággal. Az eredmény azonban egészen más lett volna – ezt könnyen el tudjuk képzelni.

Hányszor előfordul velünk ma is, hogy sürgető lelkipásztori kihívásokkal szembesülve az emberi okoskodás kerül fölénybe. Egy pusztán „horizontális” olvasat – még ha önmagában gondosan felépített is – végül kiüresíti, sőt akár teljesen kizárja annak a hitbeli értelmezésnek a lehetőségét, amelyre pedig meghívást kaptunk a kihívásokkal való szembenézésben. Egyfelől tudatában vagyunk annak, hogy a fiatalokról szóló kutatások és vizsgálatok arra hívnak bennünket, hogy figyelmesen meghallgassuk, hogyan próbálnak

értelmet adni az életüknek¹²; másfelől azonban – e tudatosság ellenére, amely prófétaí választ sürgetne – gyakran megelégszünk egy kizárólag „horizontális” válasszal, amely csupán egy szükségletre reagál, és nem ér el ahhoz a kimondatlan, mélyebb értelemkérdéshez, amely valójában jelen van.

Gyakran az a benyomásunk, hogy saját félelmeinket vetítjük rá a fiatalokra, mert kényelmetlen lenne szembenézni velük és felülvizsgálni saját gondolkodásunkat, mert kimozdítanak bennünket a komfortzónánkból. Ha megmaradunk a pusztán emberi és racionális megközelítés, vagy az uralkodó kultúra szintjén, könnyen felmentve érezzük magunkat, miközben fiataljaink továbbra is a pusztába kiáltanak.

Amikor Valdoccóban, a Pinardi-házban 1847-től a kezdetek történetét olvassuk, azt látjuk, hogy Don Bosco erőteljes és szilárd tapasztalatokat kínált a fiataloknak. Szegény, hajléktalan fiatalokat keresett, hogy megadja nekik a minimálisan szükségeset: ételmet, szállást és nevelést. Már a kezdetektől tudatában volt azonban annak, hogy olyan kezdeményezéseket kell felkínálnia, amelyeket ma „integrálisnak” (azaz a teljes embert megszólító) nevezünk. Pietro Braidó így ír:

Alázatos kezdeményezésekkel indult, Don Bosco első intézménye lassan növekedett, ám egyre nagyobb életerővel és ismertséggel, akárcsak az evangéliumi mustármag. Mindez azonban

¹² F.m.: la loro ricerca di senso – nem lenne tökéletes a fordítás, ha csupán az „életük értelmét” kifejezést használnánk, mert a kifejezés nemcsak az élet értelmére vonatkozik, hanem arra is, hogyan próbálnak értelmet adni annak, amit élnek.

egy olyan személy belső erejéből fakadt, akinek emberi és keresztény hite rendkívül szilárd volt, magával ragadó és sugárzó képessége pedig annyira erőteljes, hogy saját magáról az adott valóság tényleges méreteit messze meghaladó képet közvetített. Ugyanez történt később is a jövőben.¹³

Nem pusztán a nyilvánosság kedvéért dolgozott azonban. A munkás ifjúság, különösen a „szegény inasok” vallási, erkölcsi – és ebből következően társadalmi – felemelésének és megerősítésének szolgálatában erőteljes eszközökhöz is tudott nyúlni, ilyenek voltak a lelki gyakorlatok. Már 1847-ben sor került egy első kísérletre az oratóriumi fiatalok számára... Még biztosabban tanúsítja maga Don Bosco egy hasonló tapasztalat megismétlését 1848-ban. Ez utóbbi alkalom az ötven résztvevő jelentős részének azt jelentette, hogy éjjel-nappal az Oratórium helyiségeiben tartózkodtak, amit a teljes Pinardi-ház rendelkezésre bocsátása tett lehetővé.¹⁴

Ahhoz, hogy válaszunk teljes legyen Jézus szavába vetett hitben, sürgető szükség, hogy nagy készséggel fogadjuk ezt a meghívást: egyrészt Ő felé, aki hív bennünket, másrészt válaszként azok felé, akik várakoznak ránk. Tétovázásunknak és habozásunknak nem szabad az utolsó szónak lennie.

¹³ Pietro BRAIDO, Don Bosco, prete dei giovani, nel secolo delle libertà, (LAS – Roma 2009), Vol. I, Cap. VII: La rivelazione di don Bosco educatore (1846-1850), p.216.

¹⁴ Idem., p.223.

Meghívás az elmélkedésre

- Kötelezzük el magunkat amellett, hogy hitből fakadó életünk egy olyan kapcsolat formáját öltse, amelyet a szabadság és a bizalommal teli ráhagyatkozás hat át.
- Tartsunk lelkiismeret-vizsgálatot indítékainkról: vajon az Ige (Logosz) táplálja-e őket, és mentesek-e az önközpontúságtól?
- Fejlesszük értelmi képességünket mindig Isten bölcsességének fényében, hogy értelmünk ne homályosítsa el, és ne gyengítse a Jóhír prófétai hangját.

The background is a solid light orange color. Overlaid on this are several large, stylized leaf shapes in a darker shade of orange. A large, semi-transparent number '14' is positioned in the center of the page. To the right of the number, the text 'cselekedeni' is written in a bold, black, sans-serif font, oriented vertically.

cselekedeni

4. CSELEKEDNI – Teljes nagylelkűséggel szolgálni

A kánai „jel” elbeszélése további szempontokat kínál, amelyek még jobban megvilágítják a megélt hit tapasztalatát, és útmutatóként, valamint emlékeztetőként szolgálnak nevelő–lelkipásztori útjaink számára. A szolgálak hallgatnak, befogadnak és engedelmeskednek, ahogyan Mária kérte tőlük. Magatartásuk és döntéseik visszhangozzák Jézus egy másik kijelentését, amikor – Lukács evangéliumának egyik jelenetében – „egy asszony a tömegből felkiáltott: «Boldog az anyaméh, amely téged hordozott, és boldog az emlő, amely téged táplált!»» Erre ő így felelt: „Hát még azok milyen boldogok, akik hallgatják az Isten szavát, és meg is tartják!” (Lk 11,27–28).

Íme a döntő fordulat. Fontos és döntő jelentőségű, hogy az emberiség történetéhez tartozónak érezzük magunkat, elfogadva és „olvasva” az idők jeleit; ugyanakkor elengedhetetlen, hogy szilárdan álljunk a Krisztusba vetett hitben. E két magatartás igazsága azonban a legteljesebben akkor mutatkozik meg, amikor az Igét befogadjuk és megéljük. Ekkor bontakozik ki a hit hiteles útja, amelyet egészséges és szilárd növekedés jellemez.

a. Szabadon hallgatni teljes bizalommal

Nincs hitelesebb és igazabb szabadság annál, mint amely ebből a vele való kapcsolatból fakad. A szabad szolga öröme abból a szívből tör elő, amely már megtalálta saját identitásának középpontját. Az a szolga, aki Krisztusból, mint forrásból táplálkozik, nem keres mellékes szándékokat vagy alternatív motivációkat. Szolgálatát jó lélekkel éli anélkül,

hogy külső, személyes elismerések utáni vágytól függene. Szíve már tele van Annak jelenlétével, aki meghívta és elküldte, és ez elegendő – sőt, több mint elég.

Önátadása ezért tiszta, és éppen ezért kifelé is azt a belső szabadságot sugározza, amelyről tanúságot tesz. Ebből fakad az az igazi öröm, amelyet minden hiteles, a fiatalokat szolgáló szolga magával hordoz. A jó bor hordozói vagyunk, „Isten szeretetének jelei és hordozói akarunk lenni az egyházban az ifjak, főleg a legszegényebbek számára.” (A.2), nem azért, mert mi magunk a mi érdemünk lenne, hanem mert hisszük, hogy ajándékként, ingyen kaptuk. Csupán arra kaptunk meghívást, hogy ne tartsuk meg magunknak, hanem nagylelkűen osszuk meg azt. Az az öröm, amelyet akkor közvetítünk, amikor Krisztusban gyökerezve élünk, bőséggel megkapott öröm, azzal az ígérettel együtt, hogy a megosztásban válik teljessé. Jézus utolsó vacsorán tett ígérete ma is megerősít bennünket ebben a szolgálatban:

Amint engem szeret az Atya, úgy szeretlek én is titeket. Maradjatok meg szeretetemben. Ha teljesítitek parancsaimat, megmaradtok szeretetemben, amint én is megtartottam Atyám parancsait, és megmaradok szeretetében. Ezeket azért mondom nektek, hogy az én örömöm legyen bennetek is, és teljes legyen az örömetök. (Jn 15,9-11)

A 2025-ös Szentév jubileumi hónapjaiban sokan közülünk megélték, vagy egészen közelről kísérték a Fiatalok Jubileumának tapasztalatát, július vége és augusztus eleje között. Itt érdemes idézni Szent II. János

Pál pápa szavait, amelyeket a *Novo millennio ineunte* apostoli levelében írt a 2000. évi Szentév lezárásakor, ahol a Fiatalok Jubileumáról is megemlékezik. Ezek a szavak a derű és az öröm jegyében születtek. Úgy hatnak, mintha ma nekünk szólnának, amikor az ezredforduló táján született fiatalokkal járjuk közös utunkat:

Vajon nem Krisztus-e a valódi szabadság és a szívbeli öröm titka? Vajon nem legjobb barátunk-e ő, ugyanakkor pedig minden hiteles barátság nevelője? Ha Krisztust valódi arcával mutatjuk meg a fiataloknak, akkor ők felfedezik benne a kérdéseikre adott meggyőző választ, s készek elfogadni üzenetét, legyen az bármennyire igényes is, hordozza bár a Kereszt jelét. Ezért, megérintve lelkesedésüktől, habozás nélkül arra kérem őket, hozzák meg a hit és az élet radikális döntését, s azt a csodálatos feladatot adom nekik, hogy a „hajnal őrseimeivé” (vö. Iz 21,11-12), az új évezred hajnalának az őrseimeivé legyenek.¹⁵

Igen, a fiatalok ma is keresik azokat, akikben megvan a bátorság és a Krisztusba vetett hit meggyőző ereje. A fiatalok részéről nem hiányzik a keresés. Olyan emberekre, a hitben érett felnőttekre van szükségünk, akik szolgálként és zárándokként készek megmutatni Jézus arcát. Olyan nevelőkre és lelkipásztorokra van szükségünk, akik készek meghallgatni és megélni az örömhírt.

¹⁵ SZENT II. JÁNOS PÁL PP., Lettera Apostolica Novo Millennio Ineunte, 2001. január 6., n.9

b. Isten tervében munkatársak a fiatalokért

Ezen az elkötelezett és örömteli szolgálaton keresztül válunk mi, nevelők és lekipásztorok, Isten fiatalokra vonatkozó tervének munkatársaivá. Máriához hasonlóan mi is úgy döntöttünk, hogy nem tartjuk magunkat távol attól, ami körülöttünk történik. Azt választottuk, hogy részévé válunk a fiatalok történetének. Meggyőződésünk ugyanis, hogy ezek a fiatalok – ma talán minden eddiginél inkább – a szívükben hordozzák a kérdést: „Hol laksz, Uram?” Keresik Őt, talán anélkül is, hogy ennek tudatában lennének. Nincs meg a szókincsük, hogy kimondják, de ott él bennük az a mély szomjúság, amely nem hagyja nyugodni a szívet. Ha hiányzik is a megfelelő nyelv, a nyugtalan szív bizonyosan nem hiányzik.

Milyen nagy a mi felelősségünk, akik találkoztunk Jézussal, és nap mint nap időt töltünk vele! De csak akkor válunk képessé arra, hogy megértjük és felfogjuk a fiatalok néma kérdését, ha ezt a találkozást hűséggel és következetességgel éljük meg. Ebben a „a kérdéseket felvető, nyugtalanító csend” logikájában az igazi nevelők és lekipásztorok nem elsősorban szavakkal, hanem tanúságtételükkel és hűségükkel közvetítik azt a szikrát, amely egyedül képes lángra lobbantani a szíveket. Ránk bízták az örömhír „talentumát”. Jaj nekünk, ha elhanyagoljuk, vagy – ami még rosszabb – elássuk.

Rövid, de intenzív élete során Simone Weil (1909–1943) – francia filozófus, politikai aktivista és misztikus, szenvedélyes kereső asszony – mély nyomot hagyott a 20. századi francia filozófiai gondolkodásban.

Élete egy bizonyos szakaszában kapcsolatban állt Joseph-Marie Perrin OP atyával, domonkos szerzetessel. Erről a tapasztalatáról naplójában így ír:

Nem abból, ahogyan valaki Istenről beszél, hanem abból, ahogyan a földi dolgokról beszél, lehet a leginkább felismerni, vajon lelke időzött-e Isten szeretetének tüzeiben.¹⁶

Ez egy tömör, sokat mondó mondat, amely különösen jól illeszkedik nevelői–lelkipásztori környezetünkhöz. Találkozásaink a fiatalokkal, és mindazokkal, akiket az Úr elénk vezet, legtöbbször egyszerű emberi érintkezésekből állnak, a konkrét, azonnali szükségletekhez és kérdésekhez való nagylelkű odafordulásból. És mégis: ez a tiszta emberi tér Isten szeretetének kinyilatkoztatási helyévé válik. Az ilyen pillanatokban „szent földön” állunk, amelyet nem szabad könnyelműen taposnunk. A világ színpadán jelenlétünk nem pusztán fizikai: magával hordozza mindazt, amit a szívünk rejt. Még amikor „földi dolgokról” beszélünk is, anélkül, hogy tudnánk, azt közvetítjük, „ki” vagy „mi” lakik a szívünkben, kit vagy mit fogadtunk be és hordozunk magunkban. Ezekben az egyszerű helyzetekben a jelenlétünk – egy egészséges szív hordozójaként – meglepő módon elősegíti Isten tervének feltárulását minden egyes fiatal számára, akivel utunk keresztezi egymást. Boldogok vagyunk, ha ennek folyamatosan tudatában vagyunk. Boldogok a fiatalok, akik ilyen hívő, nagylelkű, valódi és hiteles örömmel teli szolgálkkal találkoznak.

¹⁶ Simone Weil: Quaderno IV, pp. 182-183.

c. A hit merészsége

Végül: nem szabad sem félnünk, sem szégyenkeznünk. Személyes és közösségi szinten bátorítsuk egymást a hit merészségére. Ez nem a világgal szembeszegülő magatartás, még kevésbé értelmetlen fundamentalizmus. Sokkal inkább olyan döntés, amely által Krisztusban találjuk meg gyökereinket, és így fordulunk a világ felé. Nem ellenállásról van szó, hanem a testvériség tereinek megnyitásáról, a párbeszéd kultúrájának előmozdításáról, valamint az együttérzéssel és empátiával átszőtt kapcsolatok megéléséről.

A *Lumen fidei* enciklika egyik szakaszában Ferenc pápa a hit azon lehetőségeit szemléli, amely nem hódítani akar, hanem a közjó érdekében együttműködik. Olyan karizma hordozóiként, amely nevel és evangelizál, a pápa gondolatai megvilágítanak bennünket, és arra ösztönöznek, hogy tovább haladjunk az úton.

A hit világossága nem távolít el a világtól, nem idegenít el kortársaink konkrét elkötelezettségeitől. Megbízható szeretet nélkül valójában semmi sem képes egyesíteni az embereket. Egységük a hit nélkül csak a haszonra, a közös érdekekre, a félelemre, s nem a közös élet jóságára épülne, nem arra az örömrre, amelyet a másik egyszerű jelenléte tud kiváltani. (n.51)

A pápa ezt követően emlékeztet arra, hogy ez az állásfoglalás felbecsülhetetlen ajándékká válik társadalmi következményei miatt.

Ez a figyelmeztetés számunkra, a Szalézi Család csoportjai számára kulcsfontosságú, mert óv attól a veszélytől, hogy „a hitet” magántulajdonként tekintsük, amelyet másokkal szembeállítunk. Nem ez a meghívás értelme. A kánai menyegző összefüggésére emlékezve: a bor mindenkié – azoké is, akik nem számoltak jól, azoké is, akik hívatlan vendégként érkeztek az ünnepre, és az arra járó koldusoké is. A Krisztusba vetett hit, akárcsak az új bor, megnyitja a szövetség ünnepét. Íme Ferenc pápa szavai:

A hit teszi érthetővé az emberi kapcsolatok épülését, mert alapjukat és végső céljukat Istenben, az ő szeretetében látja, s ezzel megvilágosítja az építés művészetét, amely így a közjó szolgálatává lesz. Igen, a hit mindenki java, közjó, világossága nemcsak az Egyház belsejét világosítja meg, nem is csak a túlvilági örök város építését szolgálja, hanem segít építeni a társadalmainkat, úgyhogy reményteljes jövő felé vándorolhatunk. (n.51)

A hit merészsége annak megerősítése, hogy komolyan akarjuk venni a meghívást, mely szerint munkatársai legyünk Istennek a fiatalokra vonatkozó tervében. Ezt a meghívást Don Bosco rendkívüli tudatossággal élte meg, és rendszerré, programmá, családias tapasztalattá formálta. Az ő merészsége olyan bátorság volt, amely arra készítette, hogy kimondja – és meg is élje: „Mindabban, ami a veszélyeztetett ifjúság javát szolgálja, vagy

lelkeket nyer meg Istennek, a vakmerőségig is kész vagyok elmenni.”¹⁷

A hit merészségét azért éljük meg, hogy a reménnyel áthatott jövőt szolgáljuk. Az a hitből fakadó merészség, amely a nevelő és a lelkipásztor szívében gyökerezik, abban nyilvánul meg, hogy soha nem szűnik meg szeretni, remélni, és jót akarni a rábízott közösségnek.

¹⁷ Lettera al Signor Carlo Vespignani, 11 aprile 1877, in Francesco MOTTO (a cura di), Giovanni BOSCO, Epistolario, Vol. V (1876-1877), LAS-Roma 2012, p.344.

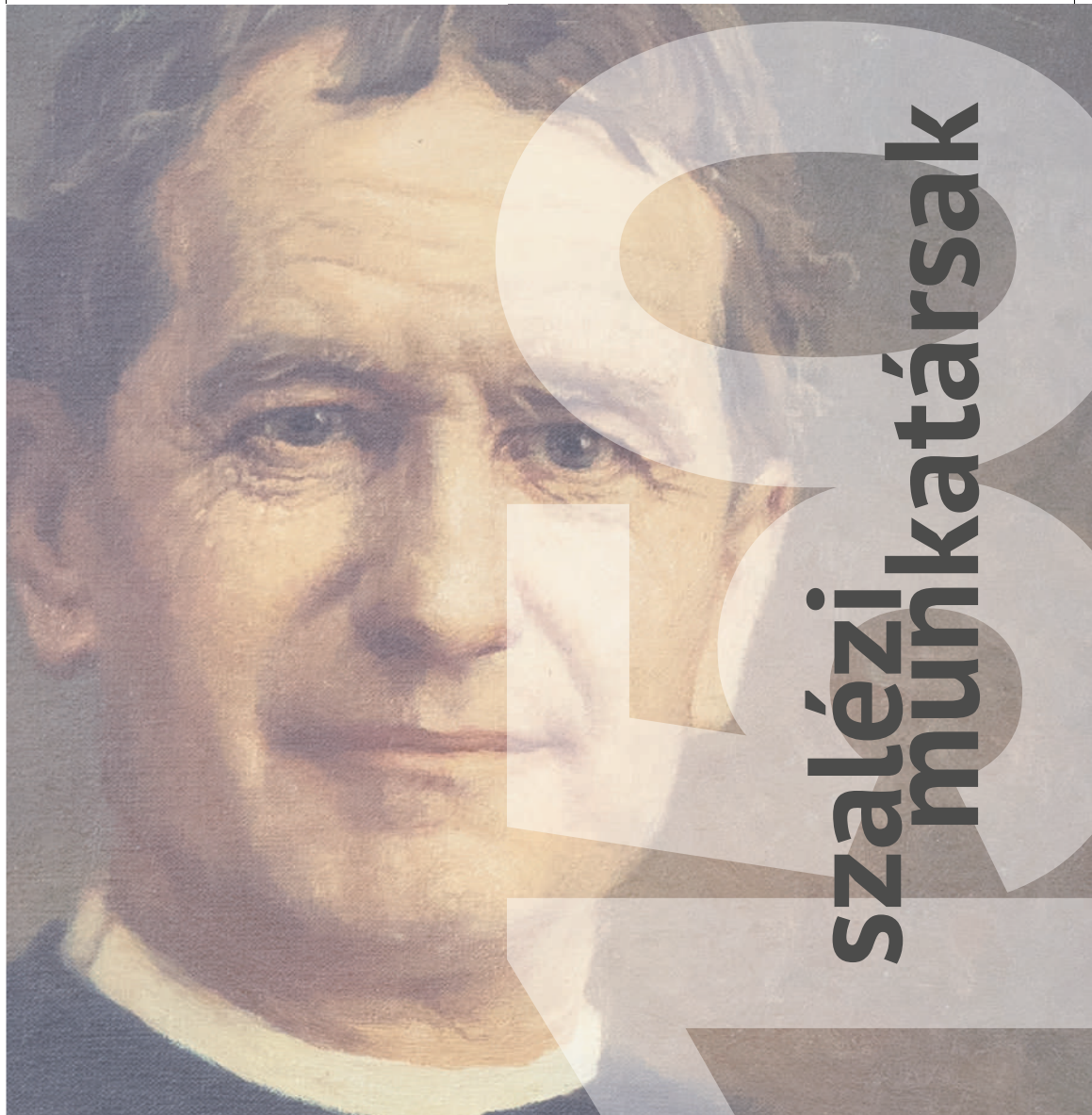

Meghívás az elmélkedésre

- Ne féljünk őszintén és bensőségesen megvizsgálni magunkat, vajon valóban a fiatalokat szolgáljuk-e, vagy inkább használjuk őket saját terveink és személyes indítékaink érdekében.
- Közösségként arra kaptunk meghívást, hogy a jó pásztor szívével neveljünk; ezért törekszünk olyan alkalmakat találni, amelyek megerősítik bennünk annak tudatát, hogy jelenlétünk és szolgálatunk mindenekelőtt Isten tervének felfedezését szolgálja minden egyes fiatal életében.
- Simone Weil mondatát felidézve tegyük fel magunknak a kérdést: vajon a lelkem időzik-e Isten szeretetének tüzeiben? Ha nem ebben az isteni szeretetben, ebben a „szeretet-kemencében” időzöm, akkor valójában másodlagos, milyen „alternatívát” választok, választok arra nézve, hogy hol fogok lakni!

5. 150 év – Szalézi Munkatársak: folytatódik Don Bosco prófétai álma

Arra hívlak benneteket, hogy a Szalézi Munkatársak alapításának 150. évfordulójára úgy tekintetek, mint olyan tapasztalatra, amely Mária szavát közvetíti újra a szolgák felé: „Tegyetek meg mindent, amit csak mond!”

Az eddig megfogalmazott gondolatokat láthatjuk viszont abban a tervben, amelyet Don Bosco már valdoccói küldetése kezdetétől érlelt magában.

- Don Bosco szíve nyitva állt készséggel fogadni az idők jeleit, annak kihívásaival és lehetőségeivel együtt.
- Kezdetől fogva Krisztusba vetett hitben gyökerező útról volt szó, és személyes tapasztalatának egyetlen kiindulópontja maga Krisztus volt.
- Az a javaslat, amely fokozatosan érlelődött benne, arra irányult, hogy a fiataloknak és első munkatársainak felkínálja a meghívást: *szabadságban fedezzék fel és éljék meg saját életük tervét.*
- Egy egészséges és szent légkörben, ahol az értelem (ésszerűség) és a hit (vallásosság) kölcsönösen táplálták egymást, a szeretetteljes lelkeket közegeiben, ez az út egyetlen célt szolgált: *a fiatalok teljes nagylelkűséggel végzett szolgálatát és a feltételek nélküli szeretetet.*

Az elmúlt évtizedekben számos alkalom és reflexiók lehetőség állt rendelkezésünkre, amelyek segítenek a Szalézi Munkatársak tapasztalatát a szalézi karizma fényében szemlélni. Három olyan forrásra szeretnék utalni, amelyek ebben az évben egyaránt táplálhatnak tanulmányi és elmélyülési alkalmakat, valamint ösztönözhetnek az új és kreatív lelki-pásztori kezdeményezések irányába.

Don Pietro Braidó több oldalon is foglalkozik a Szalézi Munkatársakkal.¹⁸ Itt most csupán néhány gondolatra szeretnék utalni, egy olyan átfogó látásmód érdekében, amely túlmutat a pusztán történeti és időbeli közvetlenségen, és emlékezetünket tágabb távlatba helyezi. Ha valóban emlékezünk Don Bosco döntéseire, felismerjük, hogy a 2026-os STRENNÁ témája teljes összhangban áll az ő tevékenységével, hiszen mindig figyelmes és engedelmes volt Isten Lelkének sugalmazására és irányítására.

Don Bosco elképzelése az volt, hogy egy valódi, szervezett missziós erőt hozzon létre, egy „létszámban határt nem ismerő férfiakból és nőkből álló sereget”. Forradalmi újdonság volt, hogy e tagok a szalézi küldetésben osztoztak, miközben a világban maradtak, a szerzetesi fogadalmak (szegénység, tisztaság, engedelmesség) és a szerzetesekre jellemző közösségi élet kötelezettsége nélkül. Arra kaptak meghívást, hogy mindennapi környezetükben egy „evangelizáló és társadalomformáló” hitet éljenek meg.

¹⁸ P. Braidó: Don Bosco prete dei giovani nel secolo delle libertà. Vol. 2, LAS 2009.

Suggerisco la lettura del Capitolo ventiduesimo, Un progetto di solidarietà cattolica nella missione tra i giovani (1873-1877), pp.173-205.

Az Oratórium kezdetétől fogva Don Bosco mindig számíthatott papok és világiak együttműködésére. Az igazi újdonság abban állt, hogy ennek az együttműködésnek hivatalos és strukturált formát adjon: egy egyházi Egyesület vagy Unió létrehozásával. Ez az entitás formálisan „kapcsolódott volna” (aggregáció) a Szalézi Társasághoz, elismerést nyert lelki és jogi köteléket hozva létre.

Az elképzelés nem hirtelen született meg. Már az 1860-as években készült szalézi konstitúció tervezetekben Don Bosco külön fejezetet irányzott elő az „Külső Tagokról”. Jóllehet ezt a javaslatot a vatikáni hatóságok kezdetben elutasították, Don Bosco nem adta föl. Arra törekedett, hogy a spontán és informális segítségnyújtás hálózatát egy elismerést nyert lelki családdá alakítsa, világos identitással és a szalézi küldetésben betöltött aktív szereppel.

Az Oratórium férfi tagozatára vonatkozó szabályzat tervének 1854-es Bevezetésében, amely Szalézi Szent Ferenc nevét viseli, Don Bosco azt a reményét fejezte ki, hogy a szabályzat „irányelvül szolgálhat (...) e szent szolgálat ezen részének ellátásához, valamint útmutatóul az egyházi és világi személyek számára, akik jótékony buzgósággal, szép számban szentelik ott fáradozásaikat”. Valóban jelentős volt azoknak az egyházi és világi munkatársaknak a száma, akikről szívesen és hálával emlékezett meg. (Braidó, 174)

Don Bosco eredeti látásmódja ma is megszólít bennünket, mert arra hív, hogy megújítsuk azt az apostoli lelkületet, amelyet ő alapként

és fundamentumként álmódott meg. Don Bosco számára a Szalézi Munkatárs alakja sokoldalú személy volt, világosan meghatározott identitással és küldetéssel.

A szalézi a világban az volt identitása, hogy: keresztény (világi vagy pap, férfi vagy nő), aki saját életállapotában, családban és társadalomban éli meg a szalézi lelkiséget. Nem szerzetes, mégis osztozik a szalézi szerzetesekkel ugyanabban a szívben és ugyanabban a szenvedélyben: a fiatalok üdvösségéért végzett küldetésben.

Küldetésének kettős célja volt: egyrészt a személyes megszentelődés („jót tenni önmagával”, vagyis példamutató keresztény életre kapott meghívást, egyszerű és erényes életstílussal, szinte úgy élve, mintha a Kongregációhoz tartozna). Másrészt mások üdvössége, az apostoli tevékenység, a felebarátért vállalt aktív elköteleződéssel, különös figyelemmel a „veszélyeztetett ifjúságra”.

Don Bosco nagy gyakorlati érzékkel úgy rendelkezett, hogy aki nem tudta ezeket a műveket közvetlenül maga végezni („önmaga által”), az is hozzájárulhatott azok megvalósításához, azáltal, hogy támogatta azokat, akik végezték („mások által”). Ez az elv mindenki számára hozzáférhetővé tette a részvételt, életkortól, egészségi állapotától vagy anyagi lehetőségektől függetlenül.

Don Egidio Viganò *A Szalézi Munkatársak Egyesülete* című levelében ¹⁹ – amely 1986-ban, a Szalézi Munkatársak Egyesületének akkor új *Apos-*

¹⁹ E. Viganò: L'Associazione dei Cooperatori Salesiani, Lettera pubblicata in ACG n. 318, 1986.

toli Élet Szabályzata ünnepélyes kihirdetése alkalmából született – azt írta, hogy ez az új *Szabályzat* nem pusztán jogszabályi frissítés volt, hanem történelmi jelentőségű esemény, amely a teljes Szalézi Család zsinat utáni megújulását tette teljessé. Don Viganò így fogalmaz: miközben „Don Bosco nem tekintette befejezettnek hosszú és küzdelmes alapítói küldetését addig, amíg nem sikerült ennek az Egyesületnek érvényes struktúrát és saját arculatot, ‘személyi igazolványt’ adnia”, ez a megújulási folyamat folytonosságban állt az addig megélt tapasztalattal, amely „bizonyos értelemben már kezdettől fogva jelen volt, csíraszerűen, az Oratóriumok Művének javára kidolgozott tervében”.

Hozzáteszi továbbá, hogy a szalézi karizmában eleve jelen van egy „rugalmas életerő”, amely képessé teszi arra, hogy alkalmazkodjon az idők változásaihoz anélkül, hogy elveszítené lényegét. Don Bosco az ifjúsági küldetés alapvető intuíciójából és a tartós munkatársak iránti sürgető igényből indult ki. Csak több mint harminc évnyi megkülönböztetés után, 1841 és 1876 között, tudta végleges formába önteni tervét, a kezdetben egyházmegyei keretek között mozgó dimenzióból egyetemes hivatás felé elmozdulva.

Végül **Don Pascual Chávez**, A *Szalézi Munkatárs Don Bosco gondolkodásában*²⁰ című előadásában, „Az Apostoli Életút: hűség útja Don Bosco karizmájához” alcímmel, Don Bosco eredeti

²⁰ Il Cooperatore nella mente di don Bosco <https://www.donboscoland.it/it/page/il-cooperatore-nella-mente-di-don-bosco>

intuícióját hangsúlyozza, és felidézi jól ismert mondatát: „Mindig szükségem volt mindenkire!” Ebben a kijelentésben teljes egészében összesűrűsödik Don Bosco látásmódja: nem egyszerű segítőként tekintett a Munkatársakra, hanem egy kiterjedt együttműködési hálózat nélkülözhetetlen főszereplőiként, amely valójában lehetővé tette a szalézi mű világméretű kibontakozását.

Don Chávez azt írja, hogy a Szalézi Munkatárs identitása Don Bosco szerint három alapvető dimenzióban bontakozik ki: elsőként katolikus keresztény; másodikként világi hivatása van; harmadikként szalézi a világban, utalva Don Bosco 1885-ös előadására is. Ebben az előadásban Don Bosco így fogalmazott:

Mit jelent szalézi munkatársnak lenni? Szalézi munkatársnak lenni annyit jelent, hogy másokkal együtt közreműködünk egy olyan mű támogatásában, amely Szalézi Szent Ferenc oltalma alatt jött létre, és célja az, hogy segítséget nyújtson a Szent Egyháznak legsürgetőbb szükségleteiben; annyit jelent ez, hogy részt vállalunk egy olyan mű előmozdításában, amelyet a Szentatya különösen is ajánl, mert a fiatalokat az erényre, a szent élet útjára neveli; mert elsődleges célja a fiatalság nevelése, amely napjainkra a rossz befolyások céltáblájává vált; mert a világ közepette – az iskolákban, a menhelyeken, az ünnepnapi oratóriumokban, a családokban – előmozdítja – mondom:

előmozdítja – a vallás szeretetét, a jó erkölcsöt, az imádságot, a szentségekhez járulást, és így tovább.²¹

Don Bosco e látásmódjának fényében az Apostoli Életterv kijelöli azt az utat, amelyen a fiatalok teljes, integrális növekedését szolgáló isteni terv hiteles tanúivá válhatunk. Ez az út akkor válik valósággá, amikor a Szalézi Munkatársak elköteleződnek arra, hogy:

- az eredeti karizmához való dinamikus hűség által biztosítják az Egyesület identitását. A karizma tanulmányozása és átgondolása legyen olyan forrás, amely folyamatosan táplálja a meghívás megértését és megélt valóságát.
- megerősítik a tagok egységességét sokféleségükben. A különböző hátterek gazdagsága, az egyes tagok különböző ajándékai és személyes élethelyzete váljon lehetőséggé arra, hogy a találkozás, az együttműködés és a megosztás tereit megteremtsük, valamint új cselekvési területeket vegyünk birtokba.
- előmozdítják minden egyes Szalézi Munkatárs missziós életterejét. Don Boscóhoz hasonlóan meghívást kapunk arra, hogy „mozdulásra kész” szív vezessen bennünket: a küldetésért dobogó szív, missziós szív. Ez a meggyőződés segít túllépni az elzárkózás vesztélyén, amely végső soron kioltja a meghívás tüztét.

Don Pascual Chávez javaslatai mellett érdemes újra hangsúlyozni a meghívását is, hogy ne veszítsük el azt a frissességet, amelyet

²¹ Bollettino Salesiano Luglio 1885, Anno IX. n. 7

Don Bosco közvetített, és amelynek megőrzése ma ránk hárul: nem elhalványítani, nem elgyengíteni. Az ő terve ma is annyiban mutatja meg értékét, amennyiben minden Szalézi Munkatárs elsősorban a közjó iránt elkötelezett személlyé igyekszik válni politikai, társadalmi és humanitárius téren. Ebben a perspektívában, másodsorban a szegények és a kirekesztettek iránti kitüntetett figyelem válik a lelkipásztori cselekvést mozgató erővé. Harmadsorban megerősítést nyer a hívő közösség iránti elköteleződés, az Egyház életterejének szolgálata egy hiteles, önzetlen és igaz szolgáló lelkület által. Végül megfogalmazódik a folyamatos képzésre szóló meghívás, hogy a tanúságtétel egészében és mindenütt abból a világi lelkiségből táplálkozzon, amely az evangéliumi életre nevel: az örömhírt hordozó életre, a társadalomban kovászként jelen lévő életre.

6. Néhány pasztorális javaslat

Ebben az utolsó részben néhány lelkipásztori javaslatot szeretnék felkínálni, amelyeket a Szalézi Család különböző csoportjaiban lehet tanulmányozni és közösen átgondolni. Ezek a javaslatok mindabból a reflexióból születnek, amelyet eddig megtettünk, és szorosan kapcsolódnak Isten Igéjéhez, amely a 2026-os Strenna során végigkísér bennünket. Az én kívánságom – magam és a Szalézi Család minden egyes tagja számára – az, hogy mindig szem előtt tartsuk az Ige erejét és világosságát. Ebből a forrásból kérjük Isten Lelkének ajándékát: a bátorságot és az eltökéltséget, hogy hittel éljük meg Jézus üzenetét, és ennek megélésével elvigyük a remény borát a fiatalokhoz.

1. „Tegyetek meg mindent, amit csak mond”: a személyes meghallgatás pedagógiája felé

Mária a kánai szolgálkhoz intézett szavai valódi nevelési módszerként tárulnak elénk. Olyan személyes meghallgatásra hívnak, amely a közömbös individualizmustól elvezet a felelős és szolidáris önállósáig, a természetlen külső konformizmustól pedig a szív megtéréséig.

- Neveljük a fiatalokat Isten igéjének személyes meghallgatására, hogy hitük éretté és tudatossá váljon.
- Erősítsük a megkülönböztetés gyakorlatát személyes és közösségi szinten egyaránt: csoportokban és közösségi összejöveteleken.

2. Mária Kánában: hiteles szabadságra nevel

Mária nem kényszeríti a szolgálakat, hanem ahhoz irányítja őket, aki képes megváltoztatni az életüket. Ő minden hiteles hitre nevelő mintája: nem ráerőltet, hanem felkínál; nem kényszerít, hanem kísér; nem helyettesít, hanem képessé tesz.

3. Az idők jeleinek olvasása a fiatalokkal

A megtestesült lelkipásztorkodás képes előítéletek és a múlt iránti nosztalgia nélkül olvasni a fiatalok valóságát. A fiatalok ma összetett világban élnek, amelyet új és eddig ismeretlen kihívások hatnak át: a digitális forradalom, a jövő bizonytalansága, a hagyományos intézmények válsága, valamint az egzisztenciális szegénység új formái.

- Hallgassunk empatikus figyelemmel: mielőtt ítélnénk, törekedjünk arra, hogy belülről értsük meg a fiatalok világát.
- Bölcsességgel olvassuk a valóságot: a kulturális változásokban ne csupán veszélyeket, hanem az evangélium hirdetésének lehetőségeit is fedezzük föl.
- Ápoljuk a Lélekben való párbeszédet: a „szinodalitást” akkor éljük meg igazán, amikor magukat a fiatalokat is bevonjuk a kölcsönös meghallgatásba, saját valóságuk elemzésébe és új javaslatok megfogalmazásába.

- A hit tekintetével ismerjük föl Isten működését még azokban a helyzetekben is, amelyek látszólag a legtávolabb esnek az evangéliumtól.

4. Dönteni: a keresztény szabadság, mint a hivatás válasza

A mai szalézi ifjúságpasztoráció egyik legkényesebb pontja a hit és a szabadság kapcsolata. Csak a „szabad meghallgatás” teszi lehetővé, hogy megtapasztaljuk az evangélium felszabadító erejét.

- Kínáljunk a fiataloknak olyan tereket és tapasztalatokat, amelyek a bátor, nem félénk kereszténységből fakadnak: egy egyszerű, hiteles és megélhető keresztény életjavaslatot.
- Irányítsuk a cselekvés felé: minden konkrét tett és kezdeményezés az Ige által áthatva és vezetve valósuljon meg, hogy az egész embert átfogó, egységes lelkiség jeleivé váljanak. Így a szolgálat természetes módon bontakozik ki az érett hit és a valódi szabadság kifejezéseként.

5. A Szalézi Munkatársak 150 éve: egy aktuális javaslat

A Szalézi Munkatársak 150 éves jubileumának megünneplése egyedülálló lehetőséget kínál a szalézi küldetés számára: újra felfedezni és megélni Don Bosco álmát egy „nagy emberi mozgalomról”, amely a fiatalok javáért köteleződik el.

- *Fiatalok aktív szerepvállalása:* a fiatalok nem csupán a lelkipásztori tevékenység címzettjei, hanem tevékeny alanyai is. Ahogyan

az első Munkatársak már a kezdetektől osztoztak Don Bosco álmában, úgy a mai fiatalok is meghívást kapnak arra, hogy részesei legyenek ennek az álomnak. Meghívást kapnak arra, hogy legyenek az evangelizáció aktív szereplői saját kortársi közegükben mégpedig sokkal világosabban és tudatosabban.

- *Nevelési szövetségek:* a szalézi küldetés nem lehet elszigetelt egyének munkája, hanem együttműködési hálózatokat igényel a családok, a keresztény közösségek, az iskolák, az egyesületek és a munka világa között. A tegnapi és a mai Szalézi Munkatársak ennek a lelkipásztori szövetségnek a szellemét testesítik meg.
- *Missziós dimenzió:* a szalézi karizma lényegénél fogva missziós. Egyetlen lelkipásztori döntés sem szorítkozhat pusztán a meglévő struktúrák megőrzésére, hanem nyitnia kell a perifériák felé, az új szegénységek irányába, a leginkább távoli fiatalok felé.
- *Termékeny laikusság:* a Szalézi Munkatársak tanúságot tesznek a világi hivatás szépségéről az Egyházban. Ez azt jelenti, hogy értékeljük és komolyan vesszük a világiak sajátos szerepét a hitre nevelésben, tiszteletben tartva és előmozdítva szakértelmüket és jogos autonómiájukat.

Befejezés

A STRENNA 2026 a Szalézi Család számára egyszerre igényes és vonzó programot ad át. Egy olyan időszakban, amikor a fiatalokat gyakran csupán problémásnak vagy törékenynek ábrázolják, a szalézi javaslat a szemével, néz rájuk: amikor hiteles életjavaslatokkal és megbízható tanúságtevőkkel találkoznak, a fiatalok sajátos ajándékok őszinte hordozóiként mutatkoznak meg, valóban képesek az autentikus meghallgatásra, és készek nagylelkű döntéseket hozni.

Ahogy Mária Kánában, úgy mi is, hitre nevelők arra kaptunk meghívást, hogy Krisztust a fiataloknak ne „tárgyként”, hanem felszabadító kapcsolatként tanúsítsuk. A keresztény életet nem szabályok gyűjteményeként kínáljuk fel, hanem az ingyenesen ajándékozott élet teljességként. A „*Tegyetek meg mindent, amit csak mond!*” nem vak engedelmességre hív minket, hanem felelős szabadságra: arra a szabadságra, amelyet az közvetít, aki már találkozott a Szeretettel, tapasztalja annak erejét, és meg akarja osztani, mert tudja, hogy benne van az igazi élet.

Romano Guardini²² Roma egy gondolatával zárom soraimat. Megállapítja, hogy hitünk „kérdések között élő hit”, amelynek újra és újra meg kell vizsgálnia saját alapját, és olykor félre

²² R. Guardini: *Sorge um dem Menschen*, Bd. I, Werkbund, Würzburg 1962, tr. it. di Albino Babilin, *Ansia per l'uomo*, vol. I, Morcelliana, Brescia 1970, p. 130.

kell tennie a változatost és a szépet is, hogy egyedül a lényegeshez ragaszkodjon. Ez azt jelenti, hogy amikor kétely vagy csüggedés támad bennünk – ami küldetésünk során nem ritkán megkörményékezik bennünket –, felismerjük: az igazi hit az, amely újra és újra szembeszáll a kétellyel. Az a sajátos hitforma ez, amelyet (Szent John Henry) Newman olyan pontosan ragadott meg, amikor azt mondta: „hinni annyit jelent, mint képesnek lenni elhordozni a kételyt.”

A kánai menyegző új bora annak az újdonságnak a jele, amelyet a hitből élők hordoznak, örömmel és reménnyel van jelen bennünk, mégpedig – és különösen – a kihívások és nehézségek, a kételyek és bizonytalanságok közepette is. Akár az Egyházban, akár a társadalomban, azok a fiatalok, akiket kísérelünk, az autentikus élet utáni szomjúság hordozói. Olyan hívőkkel szeretnének találkozni, akik hiteles keresztény életjavaslatot közvetítenek, és éppen ezért hitelt érdemlőek számukra. Ez az a kihívás, amelyet a STRENNNA 2026 mindannyiunkra bíz, a Szalézi Család tagjaira, akik szívünkön viseljük az új nemzedékek jövőjét.

Don Bosco álma minden alkalommal tovább él, amikor egy fiatal azokban a nevelőkben és lekipásztorokban, akikkel találkozik, nem szabadságának korlátját, hanem önmaga teljes

kibontakozásának útját fedezi föl, egy olyan hívő útját, aki hitét testvérei szolgálatában éli meg. Ez az a „jó hír”, amelyet a szalézi küldetés hirdetni hivatott: a hit merészsége és a megosztás öröme.

Ezt a STRENNA-t adom át nektek örömmel és meghatottsággal, és elkötelezem magam arra, hogy elsőként magam is megéljem.

Don Fabio Attard S.D.B.
Rettor Maggiore dei Salesiani